

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВОГНЕВОЇ, ТАКТИЧНОЇ ТА ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

INNOVATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES FOR THE INTEGRATION OF FIRE, TACTICAL, AND PHYSICAL TRAINING OF FUTURE OFFICERS OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE

УДК 378.14:355.23:796.01

DOI <https://doi.org/10.32782/ip/94.32> Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

У представленій статті комплексно проаналізовано актуальну проблему формування цілісної професійної компетентності майбутніх офіцерів Національної гвардії України в умовах динамічної трансформації безпекового середовища. Актуальність

гічні технології, професійна освіта, професійна компетентність.

The presented article comprehensively analyzes the urgent problem of forming the integral professional competence of future officers of the

Самсонов Ю.В.,

orcid.org/0000-0001-5973-7988

канд. тех. наук, доцент, заступник начальника інституту з навчальної роботи – начальник навчальної частини

Навчально – наукового інституту логістики Національної академії Національної гвардії України

Торяник Д.О.,

orcid.org/0000-0002-7935-9563

докт. філос., доцент, заступник начальника кафедри вогневої підготовки

Навчально-наукового інституту логістики Національної академії Національної гвардії України

Волянський В.Г.,

orcid.org/0000-0001-6528-3783 ст.

викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Київського інституту Національної гвардії України

Черніченко Ю.М.,

orcid.org/0000-0002-5907-013X доцент, доцент кафедри ракетноартилерійського озброєння Навчально-наукового інституту логістики Національної академії Національної гвардії України

Ковалевський Є.П., orcid.org/0000-0002-1597-6546 ст. викладач – начальник

служби радіаційного, хімічного, біологічного захисту та служби екологічної безпеки кафедри тактики

Навчально-наукового інституту забезпечення державної безпеки Національної академії Національної гвардії України

готовки та дискретністю освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Національної гвардії України (НГУ). Специфічний функціональний дуалізм НГУ, що поєднує військові та правоохоронні функції, вимагає трансформації окремих видів підготовки в інтегрований формат професійної майстерності.

Головною метою дослідження є розробка концептуальної моделі інтеграції вогневої, тактичної та фізичної підготовки майбутніх офіцерів НГУ в системі професійної освіти. Досягнення поставленої мети здійснено шляхом застосування комплексу теоретичних методів: системного аналізу, формалізації, узагальнення та педагогічного моделювання.

У результаті проведеного дослідження науково-обґрунтовано структурно-функціональну схему моделі, що включає цільовий, змістовий, технологічний та оцінювально-результативний блоки. В процесі дослідження вдалося з'ясувати, що інтеграція забезпечує синергетичний ефект через впровадження інноваційних педагогічних технологій: симуляційних комплексів, VR-технологій, відеоаналізу та гейміфікації. Також запропоновано авторську систему критеріїв оцінювання сформованості інтегрованої компетентності випускників. На підставі викладеного є підстави вважати, що реалізація моделі трансформує освітній процес із фрагментарного накопичення знань у цілісну систему формування професійної майстерності. Додатково визначено, що запропонований підхід підвищує адаптивність випускників до дій в екстремальних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності. Отримані науково-обґрунтовані результати мають важливе місце для модернізації військово-професійної освіти та забезпечення боєздатності підрозділів НГУ відповідно до викликів національної безпеки. Перспективи подальших наукових досліджень полягають у емпіричній перевірці ефективності моделі в реальних умовах освітнього процесу.

Ключові слова: *військовослужбовці, інтеграція підготовки, концептуальна*

objective necessity to overcome the significant gap between regulatory requirements for systematic training and the discreteness of the educational process in higher military educational institutions of the National Guard of Ukraine (NGU). The specific functional dualism of the NGU, combining military and law enforcement functions, requires transforming separate training types into an integrated format of professional mastery.

The main goal of the study is to develop a conceptual model for integrating fire, tactical, and physical training of future NGU officers within the professional education system. Achieving this goal was accomplished through applying a complex of theoretical methods: system analysis, formalization, generalization, and pedagogical modeling.

As a result of the conducted research, the structural-functional scheme of the model was scientifically substantiated, including target, content, technological, and evaluation result blocks. During the study, it was found that integration ensures a synergistic effect through implementing innovative pedagogical technologies: simulation complexes, VR technologies, video analysis, and gamification. An author's system of criteria for assessing the formation of integrated competence of graduates was also proposed.

Based on the foregoing, there are grounds to believe that model implementation transforms the educational process from fragmentary knowledge accumulation into a holistic system of professional mastery formation. Additionally, it was determined that the proposed approach increases graduates' adaptability to actions in extreme conditions of service and combat (operational) activities. The obtained scientifically substantiated results hold an important place for modernizing military-professional education and ensuring the combat capability of NGU units according to national security challenges. Prospects for further scientific research lie in the empirical verification of the model's effectiveness in real educational process conditions.

Key words: *military personnel, integration of training, conceptual model, future officers, educational process, pedagogical technologies, professional education, professional competence.*

*модель, майбутні офіцери, освітній процес,
педаго-*

*дослідження зумовлена об'єктивною необ- National Guard of Ukraine amidst the dynamic
хідністю подолання суттєвого розриву між transformation of the security environment. The
нормативними вимогами до системної під- research relevance is predetermined by the*

Постановка проблеми. Відповідно до Закону України «Про Національну гвардію України» [1] тенденцією, що забезпечує ефективність дій у різній Концепції розвитку вищої військової освіти [2], цих режимах безпекового середовища. Унікально-офіцерський склад Національної гвардії України ний функціональний профіль офіцера НГУ, який охоплює як військові, так і поліцейські компетенції, вимагає трансформації окремих видів підготовки в інтегрований формат професійної майстерності. З урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту» [3] щодо компетентнісного підходу, підготовка фахівців має бути орієнтована на результативність професійної діяльності в екстремальних умовах, а не лише на засвоєння окремих навчальних дисциплін.

Аналіз діючого нормативно-правового забезпечення бойової підготовки військовослужбовців НГУ (представників інституцій сектору безпеки і оборони України) засвідчує: реальні службові ситуації вимагають синергії тактичного мислення, вогневої

майстерності та фізичної витривалості. Водночас організація освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах досі базується на дискретному принципі, де зазначені компоненти реалізуються автономно в межах окремих навчальних модулів. Це призводить до формування фрагментарних умінь, коли випускник володіє окремими навичками, але не має педагогічно організованого досвіду їхньої інтегрованої реалізації в умовах значного психофізіологічного напруження (екстремальних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності).

Аналітичний огляд нормативно-правової бази, що регламентує організацію багаторічної підготовки

офіцерських кадрів для потреб НГУ й інших інституцій сектору безпеки і оборони України (СБОУ), дозволив визначити суперечність між нормативно закріпленою потребою у формуванні цілісної професійної компетентності майбутніх офіцерів НГУ та відсутністю обґрунтованої моделі інтеграції компонентів професійної підготовки засобами інноваційних педагогічних технологій. Існуючі підходи не забезпечують системного зв'язку між навчальними дисциплінами, що знижує адаптивність випускників та збільшує період їхньої допідготовки (адаптації) у військових частинах. Попри розвиток цифрових симуляційних засобів, їхній потенціал в освітньому процесі використовується фрагментарно, без педагогічного проектування інтегрованого освітнього середовища.

Таким чином, проблема полягає у необхідності теоретичного обґрунтування концептуальної моделі інтеграції вогневої, тактичної та фізичної підготовки, яка б усунула розрив між нормативними вимогами до професійної діяльності офіцера НГУ та дискретністю сучасного освітнього процесу. Вирішення цієї проблеми є надзвичайно важливим для підвищення якості військово-професійної освіти, забезпечення боєздатності підрозділів та відповідності підготовки актуальним викликам національної безпеки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фундаментальні засади військової педагогіки та організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ) розкрито у наукових працях дослідників: А. Зельницького, О. Заболотного, Л. Левицької [4], О. Хацаюка, Р. Любича, В. Оленченка [5], А. Павленка [6], які обґрунтували компетентнісний підхід як пріоритетний вектор модернізації підготовки офіцерських кадрів для потреб Сил безпеки і оборони України. Значний внесок у розробку теоретико-методичних основ фізичної підготовки військовослужбовців зробили учені: М. Саморок, В. Оленченко, А. Воронін, А. Корольов, Т. Сокова [7], О. Хацаюк, О. Коломоєць, В. Гогоць, В. Кузьменко, С. Олексієнко, С. Кислиця [8], О. Хацаюк, С. Мердов, В. Сирмамійх, Д. Лунгу, Ю. Миронов [9], що розглядають фізичну підготовку як чинник підвищення бойової готовності та стресостійкості особового складу.

Окремі аспекти вдосконалення вогневої підготовки (Ю. Самсонов, Ю. Белашов, О. Хацаюк, К. Задорожний, В. Толочкоєв та ін. [10], Ю. Самсонов, О. Марков, О. Забула, О. Хацаюк, Є. Гарбар та ін. [11], Ю. Самсонов, О. Хацаюк, О. Литвінов, В. Вясков, О. Смагін [12]) аналізуються крізь призму психофізіологічних механізмів формування рухових навичок у екстремальних умовах, а тактична підготовка (Т. Носкова, К. Трішин, В. Головка [13], Є. Черновол [14]) досліджується у контексті розвитку оперативного мислення та прийняття рішень.

Водночас аналіз науково-методичних джерел: В. Селюк [15], О. Рибчук, М. Ярошов [16], свідчить про той факт, що більшість існуючих моделей розглядають зазначені компоненти професійної підготовки

представників досліджуваної категорії ізольовано. Попри наявність окремих експериментальних досліджень щодо комплексних вправ, системне бачення інтеграції як педагогічно керованого процесу залишається фрагментарним. Переважна більшість публікацій акцентує увагу на методичних прийомах, а не на технологічному проектуванні освітнього середовища, що унеможливує масштабування позитивного досвіду.

Окремої уваги заслуговує питання впровадження сучасних технічних засобів навчання в освітній процес представників досліджуваної категорії. Аналіз низки джерел: О. Хацаюк, С. Гіренко, Д. Ванюк, В. Волянський, К. Задорожний та ін. [17], М. Козяр, О. Маслій, Н. Маланюк [18], В. Овчаренко, В. Клішин, А. Махобей, Ю. Белашов, А. Ніконенко [19], демонструє зростання інтересу до використання симуляційних комплексів, відеоаналізу та цифрових платформ у військовій освіті. Проте їхнє застосування здебільшого обмежується формуванням окремих військово-прикладних навичок, а не моделюванням інтегрованої професійної діяльності. Потенціал цифровізації для створення єдиного інтегрованого простору професійної підготовки майбутніх офіцерів використано недостатньо, особливо в розрізі безперервного моніторингу сформованості компетентностей.

Ще однією невирішеною проблемою є специфіка підготовки офіцерських кадрів для потреб НГУ. Більшість наукових розробок у галузі військової педагогіки орієнтовані на Збройні Сили України, не враховуючи дуалізм функцій НГУ як військового формування та правоохоронного органу ([1-3]). Нормативно-правові відмінності та специфіка службово-бойових завдань вимагають адаптації загальновійськових педагогічних моделей, що наразі відображено у науковій літературі лише частково.

Таким чином, попри значний науковий доробок у сфері військової педагогіки та теорії підготовки представників інституцій СБОУ, питання системної інтеграції вогневої, тактичної та фізичної підготовки засобами інноваційних педагогічних технологій саме для майбутніх офіцерів НГУ залишається недостатньо розробленим. Відсутність узагальнених концептуальних моделей, які б поєднували змістовий, технологічний та оцінювальний компоненти в єдину систему, зумовлює необхідність подальшого теоретичного осмислення цієї проблеми та проектування нової моделі освітнього процесу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний масив наукових доробків у галузі військової педагогіки та теорії фізичного виховання представників Сил безпеки і оборони України, залишається невирішеною задача педагогічно керованої інтеграції компонентів професійної підготовки саме для майбутніх офіцерів НГУ. Більшість існуючих досліджень зосереджена на вдосконаленні окремих видів підготовки (вогневої, тактичної або фізичної) в ізольованому форматі, тоді як механізми їхньої синергетичної взаємодії в єдиному освітньому

просторі залишаються поза увагою науковців. Відсутність цілісного методологічного інструментарію, який би регулював процес поєднання цих компонентів засобами інноваційних технологій, створює концептуальний вакуум у теорії професійної освіти представників інституцій СБОУ.

Окремою невирішеною частиною проблеми є адаптація загальновійськових педагогічних моделей до специфіки функціонування НГУ. Існуючі розробки переважно екстраполюють досвід Збройних Сил України, не враховуючи нормативно-правових відмінностей та дуалізму службово-бойових завдань «нацгвардійців». Це призводить до того, що педагогічні технології, ефективні для регулярної армії, можуть бути недостатньо результативними в умовах правоохоронної діяльності та забезпечення громадської безпеки. Крім того, потенціал цифрових симуляційних засобів у науковій літературі розглядається переважно крізь призму технічної модернізації, а не як педагогічний інструмент формування інтегрованої компетентності.

Таким чином, наукова прогалина полягає у відсутності обґрунтованої концептуальної моделі, яка б педагогічно забезпечувала інтеграцію вогневої, тактичної та фізичної підготовки з урахуванням специфіки НГУ та можливостей сучасних інноваційних технологій. Саме заповнення цієї прогалини дозволить перейти від фрагментарного вдосконалення окремих навичок до системної модернізації професійної освіти представників досліджуваної категорії.

Мета статті. Головною метою дослідження є розробка концептуальної моделі інтеграції вогневої, тактичної та фізичної підготовки майбутніх офіцерів Національної гвардії України в системі професійної освіти.

Методи дослідження (на теоретичному рівні): аналіз науково-методичної літератури, системний аналіз, педагогічне моделювання, метод експертного оцінювання, узагальнення практичного досвіду, структурно-функціональне проєктування. Окрім цього, у дослідженні використано напрацьований практичний досвід щодо організації довготривалої поетапної підготовки офіцерських кадрів для забезпечення кадрових потреб Національної гвардії України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналізуючи наукові праці провідних учених у напрямі військової педагогіки [4, 7, 9, 12], є підстави вважати, що ефективним інструментом розв'язання окресленої проблеми стає розробка спеціалізованої концептуальної моделі. Метою є не просто механічне поєднання навчальних дисциплін блоку «бойової підготовки», а педагогічно керована інтеграція, яка забезпечує синергетичний ефект від взаємодії вогневої, тактичної та фізичної підготовки. Згідно з цим, запропонована модель розглядається як динамічна система, що функціонує в єдиному освітньому просторі ВВНЗ Національної гвардії України. Разом з тим, вона враховує нормативно-правові вимоги до підготовки

офіцерів НГУ та сучасні виклики безпекового середовища [1–3, 13, 16].

Необхідно відмітити, що не лише теоретичне обґрунтування, але й практична реалізація моделі ґрунтується на низці взаємопов'язаних методологічних підходів. Системний підхід дозволяє розглядати процес підготовки як цілісність, де зміна одного компонента впливає на результативність усієї системи. Компетентнісний підхід зміщує акцент із засвоєння «суми знань» на формування здатності діяти в нестандартних ситуаціях. Відповідно до цього, структурно-функціональна схема моделі включає чотири ключові блоки: цільовий, змістовий, технологічний та оцінювально-результативний (детальна характеристика компонентів моделі представлена у табл. 1).

Як було зазначено вище, цільовий блок визначає стратегічний орієнтир освітнього процесу. Головним чином, він спрямований на формування інтегрованої професійної компетентності майбутнього офіцера НГУ. Тобто, випускник має володіти не ізольованими навичками стрільби чи фізичної витривалості, а здатністю застосовувати їх одночасно в умовах тактичного маневрування та психофізіологічного напруження. У тому числі, це передбачає готовність до виконання завдань як військового, так і правоохоронного характеру, що відповідає дуалізму функцій, покладених на Національну гвардію України.

Необхідно виділити, що змістовий блок реалізується через систему інтегрованих навчальних модулів. На противагу традиційному дисциплінарному поділу, зміст підготовки структурується навколо типових службово-бойових (оперативних) ситуацій. А саме: навчальні заняття будуються за принципом єдиного сценарію, де фізичне навантаження є супутнім фактором виконання вогневих завдань у тактичному аспекті. Крім того, програма включає міждисциплінарні кейси, які моделюють реальні умови несення служби (виконання завдань за призначенням), вимагаючи від курсантів та курсанток ВВНЗ миттєвого перемикання між різними видами діяльності. Таким же чином забезпечується наступність між теоретичною підготовкою та практичними діями на полігонах та стрільбищах.

Технологічний блок відіграє вирішальну роль у забезпеченні інноваційності моделі. У зв'язку з викладеним вище, традиційні методи навчання доповнюються сучасними цифровими інструментами. На підставі аналізу сучасної науково-методичної літератури [8, 10, 14, 16] вдалося з'ясувати, що найбільш ефективними для інтеграції є педагогічні технології, що дозволяють моделювати складні (екстремальні) умови середовища (перелік інноваційних педагогічних технологій, які доцільно впроваджувати в рамках експериментальної моделі, узагальнено у табл. 2).

Зокрема, використання інтерактивних симуляторів дозволяє відпрацьовувати навички без витрати бойових припасів, при чому в умовах, максимально

наближених до реальних. Більше того, застосування систем відеоаналізу та біомеханічного контролю дає змогу курсантам і курсанткам ВВНЗ отримувати миттєвий зворотний зв'язок щодо техніки виконання вправ під навантаженням. Особливо важливим є впровадження елементів гейміфікації та віртуальної реальності для моделювання стресових факторів, що підвищує адаптивність особового складу.

Оцінювально-результативний блок забезпечує моніторинг якості професійної підготовки. Як свідчать дані педагогічного моніторингу, критерії оцінювання мають бути комплексними.

Членам науково-дослідної групи вдалося з'ясувати, що ефективність інтеграції доцільно вимірювати не лише за нормативними показниками (точність

стрілби, час подолання смуги перешкод), але й за інтегральними індикаторами: швидкістю прийняття рішень у стані фізичної втоми, стабільністю навичок під впливом стресу, здатністю до тактичної імпровізації (систему критеріїв та індикаторів оцінювання сформованості інтегрованої компетентності представлено у табл. 3).

У такий же спосіб знаходить свій вияв контроль сформованості професійної

Таблиця 1

Структурно-функціональна схема концептуальної моделі інтеграції професійної підготовки майбутніх офіцерів НГУ

Блок моделі	Змістове наповнення	Функціональне призначення	Очікуваний результат
Цільовий	Формування інтегрованої професійної компетентності офіцера НГУ.	Визначення стратегічних орієнтирів освітнього процесу.	Готовність до дій в умовах дуалізму військово-правоохоронних завдань (специфіка НГУ).
Змістовий	Інтегровані навчальні модулі, міждисциплінарні кейси, сценарії виконання службово-бойових (оперативних) завдань.	Забезпечення єдності теоретичної та практичної підготовки.	Засвоєння алгоритмів одночасного застосування вогневих, тактичних та фізичних військово-прикладних навичок.
Технологічний	Симуляційні комплекси, відеоаналіз, VR-технології, гейміфікація (blended learning).	Реалізація інноваційних форм та методів навчання (форм фізичної підготовки).	Підвищення адаптивності, стресостійкості та точності дій під психофізіологічним навантаженням.
Оцінювально-результативний	Критерії (когнітивний, діяльнісний, рефлексивний), індикатори, моніторинг.	Контроль якості професійної підготовки та корекція освітнього процесу.	Об'єктивна оцінка сформованості інтегрованої компетентності випускника ВВНЗ НГУ (інституції СБОУ).

Таблиця 2

Інноваційні педагогічні технології в системі інтегрованої підготовки майбутніх офіцерів НГУ

Технологія	Призначення в процесі інтеграції	Особливість реалізації	Педагогічна перевага
Інтерактивні симулятори вогневої підготовки.	Відпрацювання навичок стрільби після фізичного навантаження.	Імітація віддачі, умов освітленості, рухомих мішеней, психофізіологічне навантаження (удосконалення вестибулярної стійкості).	Безпека, економія боєприпасів, можливість масового тренування.
Системи відеоаналізу та біомеханіки.	Корекція техніки виконання прикладних вправ у динаміці.	Миттєвий зворотний зв'язок, накладання еталонної моделі.	Об'єктивізація оцінювання, усвідомлення помилок курсантом (курсанткою).
VR/AR-технології (віртуальна доповнена реальність).	Моделювання стресових факторів та тактичних сценаріїв.	Занурення у віртуальне середовище бойової обстановки.	Формування психологічної стійкості, варіативність сценаріїв, розвиток вестибулярної стійкості.
Гейміфікація освітнього процесу.	Мотивація до виконання комплексних завдань військово-професійної спрямованості.	Впровадження рейтингових систем, рівнів складності.	Підвищення залученості курсантів і курсанток, змагальний елемент.

Змішане навчання (Blended learning).	Поєднання онлайн-теорії та офлайн-практики.	Самостійне опрацювання тактичних схем перед виходом на полігон.	Економія часу на полігоні для практичної інтеграції.
--------------------------------------	---	---	--

Таблиця 3

Критерії та індикатори оцінювання інтегрованої професійної компетентності офіцерів НГУ

Критерій	Індикатори	Методи вимірювання
Когнітивний	Розуміння тактичних схем, знання матеріальної частини зброї, усвідомлення впливу фізичного навантаження на вогневу та тактичну підготовку.	Тестування, усне опитування, аналіз тактичних рішень на карті.
Діяльнісний	Точність стрільби після значного психофізіологічного навантаження (подразнення вестибулярного апарату), швидкість тактичного маневру, технічна правильність виконання прийомів (нормативів з бойової підготовки).	Контрольні вправи, спостереження, хронометраж, дані симуляторів.
Рефлексивний	Здатність до самоаналізу помилок, рівень стресостійкості, готовність до нестандартних рішень.	Анкетування, психологічне тестування, відеоаналіз дій з подальшим обговоренням.

компетентності на різних етапах навчання. Важливо підкреслити, що реалізація моделі вимагає відповідного кадрового та матеріально-технічного забезпечення. З одного боку, науково-педагогічні (педагогічні) працівники повинні володіти компетенціями міждисциплінарного викладання, з іншого боку – навчальна інфраструктура має бути адаптована для проведення комплексних занять.

Проте, навіть поетапне впровадження елементів експериментальної моделі дозволяє отримати позитивний педагогічний ефект.

Порівняно з традиційними підходами, запропонована модель забезпечує більшу гнучкість та адаптивність освітнього процесу. На противагу ізольованому навчанню, інтеграція дозволяє скоротити час на формування навичок та підвищує їхню стійкість у реальних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності. Разом із тим, це вимагає перегляду навчальних планів та методичного забезпечення дисциплін. Тим більше, що сучасні виклики національної безпеки не дозволяють зволікати з модернізацією підготовки офіцерських кадрів.

Отже, запропонована концептуальна модель інтеграції вогневої, тактичної та фізичної підготовки є цілком на часі та відповідає сучасним вимогам до професійної освіти майбутніх офіцерів НГУ. По суті, вона трансформує освітній процес із фрагментарного накопичення знань у цілісну систему формування професійної майстерності. Таким чином, досягається головна мета дослідження через створення педагогічно обґрунтованого інструменту, який забезпечує синергію компонентів підготовки та підвищує готовність випускників до дій у реальних умовах безпекового середовища.

Висновки і перспективи подальших розробок. В процесі дослідно-аналітичної роботи вирішено важливе наукове завдання, яке полягає у розробці концептуальної моделі інтеграції вогневої, тактичної та фізичної підготовки майбутніх офіцерів Національної гвардії України в системі професійної освіти.

Враховуючи отримані результати, доцільно констатувати, що досягнення поставленої мети стало можливим завдяки системному осмисленню педагогічних умов формування інтегрованої професійної компетентності з урахуванням дуалізму функцій (завдань) покладених на Національну гвардію України. Аналізуючи результати теоретичного дослідження, членам науково-дослідної групи з'ясовано, що важливим елементом модернізації освітнього процесу є перехід від дискретного вивчення навчальних дисциплін до їхньої педагогічно керованої інтеграції, що забезпечує синергетичний ефект професійної підготовки майбутніх офіцерів.

Таким чином, теоретичне обґрунтування структурно-функціональної схеми моделі (цільовий, змістовий, технологічний, оцінювально-результативний блоки) дозволило встановити механізми взаємодії компонентів професійної підготовки представників досліджуваної категорії. Зокрема, вдалося довести, що використання інноваційних педагогічних технологій (симуляційні комплекси, VR/AR, відеоаналіз, біомеханічний аналіз) у поєднанні з інтегрованими навчальними модулями сприяє формуванню стійких навичок дій в екстремальних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності. Разом з тим, є підстави стверджувати, що запропонована система критеріїв та індикаторів (когнітивний, діяльнісний, рефлексивний) забезпечує об'єктивний моніторинг якості професійної підготовки, що є цілком на часі для сучасної військової педагогіки.

Практична значущість одержаних результатів полягає у можливості їхнього впровадження безпосередньо в освітній процес вищих військових навчальних закладів Національної гвардії України й інших інституцій сектору безпеки і оборони України. На противагу традиційним підходам, експериментальна модель дозволяє оптимізувати використання навчального часу та навчально-матеріальної бази, причому підвищуючи адаптивність випускників до

реальних умов службової діяльності (оперативної) діяльності.

Необхідно підкреслити, що врахування специфіки Національної гвардії України дає змогу уникнути механічного копіювання моделей підготовки Збройних Сил України, що заслуговує на особливу увагу при плануванні навчальних програм для інституцій сектору безпеки і оборони України.

Перспективи подальших досліджень доцільно спрямувати на емпіричну перевірку ефективності запропонованої концептуальної моделі в умовах реального освітнього процесу. У майбутньому планується проведення педагогічного експерименту для кількісного та якісного вимірювання впливу інтеграції на рівень сформованості професійної компетентності майбутніх офіцерів НГУ. Крім того, потребує подальшого опрацювання питання розробки конкретних методичних рекомендацій для науково-педагогічних (педагогічних) працівників щодо реалізації інтегрованих навчальних модулів з урахуванням різних спеціалізацій майбутніх офіцерів НГУ. Також варто розглянути можливість адаптації окремих елементів моделі для системи післядипломної освіти та підвищення кваліфікації осіб офіцерського складу бойових (навчальних, допоміжних) підрозділів. Отже, подальша розробка цієї проблеми має важливе місце у системі наукового забезпечення професійної підготовки кадрів для потреб Сил безпеки і оборони України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014 р. № 876-18 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення: 02.04.2026).
2. Про трансформацію системи військової освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1997 р. № 1410 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1410-97%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.04.2026).
3. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-18 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 01.03.2026).
4. Технологізація освітнього процесу вищих військових навчальних закладів / А. Зельницький та ін. *Військова освіта*. 2018. № 1. С. 114–124. <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2018-1/114-124>
5. Удосконалення військово-професійних навичок військовослужбовців Національної гвардії України в процесі спеціальної фізичної підготовки / О. В. Хацаюк та ін. *Новий колегіум*. 2019. № 1. С. 63–69.
6. Павленко О. Організація освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах щодо формування управлінської компетентності майбутніх офіцерів підрозділів зв'язку. *Молодь і ринок*. 2023. № 209, т. 1. С. 113–120. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.273183>

7. Формування військово-прикладних навичок майбутніх офіцерів Національної гвардії України до дій в умовах гірського рельєфу / М. Г. Саморок та ін. *Інноваційна педагогіка*. 2019. № 18, т. 2. С. 84–89. <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-18-2-17>

8. Тактична підготовленість майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) в екстремальних умовах службової діяльності / О. В. Хацаюк та ін. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15*. 2023. № 168, т. 8. С. 163–170. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.8\(168\).33](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.8(168).33)

9. Формування «Soft Skills» у процесі спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів-правоохоронців засобами службово-прикладних єдиноборств / О. В. Хацаюк та ін. *Інноваційна педагогіка*. 2025. № 85, т. 2. С. 159–166. <https://doi.org/10.32782/ip/85.2.29>

10. Педагогічні умови формування готовності майбутніх офіцерів до застосування новітніх зразків високоточної зброї із акцентованим використанням засобів спеціальної фізичної підготовки / Ю. В. Самсонов та ін. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15*. 2023. № 160, т. 2. С. 155–161. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.02\(160\).33](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.02(160).33)

11. Апробація педагогічних умов формування готовності майбутніх офіцерів НГУ до застосування ПТРК «Javelin» із акцентованим використанням засобів спеціальної фізичної підготовки / Ю. В. Самсонов та ін. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15*. 2023. № 161, т. 3. С. 136–141. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.03\(161\).32](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.03(161).32)

11. Змістово-функціональна модель формування військово-прикладних навичок стрільби з автоматичної стрілецької зброї майбутніх офіцерів Національної гвардії України / Ю. В. Самсонов та ін. *Інноваційна педагогіка*. 2023. № 171, т. 11. С. 162–168. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.11\(171\).33](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.11(171).33)

12. Сучасні проблеми тактичної підготовки курсантів / Т. І. Носкова та ін. *Інноваційна педагогіка*. 2025. № 73, т. 1. С. 175–180. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/73.34>

13. Черновол Є. О. Тактика як ключовий елемент ефективної бойової діяльності механізованих підрозділів. *Академічні візії*. 2025. Вип. 47. С. 1–9. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17143062>

14. Селюк В. Використання інструментів педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх офіцерів у вищих військових навчальних закладах. *Педагогічний дискурс*. 2023. Вип. 34. С. 88–94. <https://doi.org/10.31475/ped.dys.2023.34.13>

15. Рибчук О., Ярошов М. Педагогічна модель викладання загальних військових дисциплін у військових навчальних закладах в умовах

комп'ютерноорієнтованого навчального середовища. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки*. 2024. Вип. 58, т. 2. С. 32–38. <https://doi.org/10.17721/1728-2217.2024.58.32-38>

16. Впровадження сучасних технічних засобів навчання в систему СФП майбутніх офіцерів / О. В. Хацаюк та ін. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15*. 2022. № 153, т. 8. С. 104–109. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.8\(153\).24](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.8(153).24)

17. Сучасні педагогічні технології у підготовці сержантського і рядового складу інженерних військ /

М. М. Козяр та ін. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2025.

№ 98, т. 1. С. 114–109. <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2025.98.18>

18. Взаємозв'язок креативності викладача вищого військового навчального закладу із якістю підготовки майбутніх офіцерів в реаліях сьогодення / В. В. Овчаренко та ін. *Інноваційна педагогіка*. 2025. № 83, т. 2. С. 133–140. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/83.2.26>

Дата першого надходження статті до видання: 03.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 04.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 20.05.2026

